

הרב יחזקאל רוטה

אבדק"ק קארלסבורג
בארא פארק ברוקלין נ.י. יע"א

כשרות גמ שנכתב הערנא במקום ערנא בשם אני המתגרשת

בעזה"י

עש"ק לסדר יברכך ה' וישמרך וגו' סיון
תשע"ב לפ"ק

לרומע"כ ש"ב הרב הגאון המפורסם איש
חי ורב פעלים לתורה ולתעודה חו"ב טובא
כו' כש"ת מוה"ר ברוך אבערלענדער שליט"א
אב"ד דקהילת חברת ש"ס בעיר בודאפעסט.

אחדשה"ט כ"ת הנני בזה להתנצל על
איחור תשובתי היות שהגיע לידני בזמן
שהייתי משועבד ומוטרד בהלכות הנוגעים
לשעה!

בדבר שאלתו וזתו"ד גמ שנכתב
בירושלים ונשלח למקומו עיר הבירה
באדאפעסט יע"א, ואחר שבדק ראה שנכתב
שמה של האשה מכאלה בת... דמתקרי
הערנא, והשתוממתי על שם אבי האשה
הערנא שהוא צורה משובשת של השם ערנא,
וכנראה שבני ירושלים שיכשו את השם עם
תוספת ה' בתחלת השם, ולפי כ"ת הוא מקום
עיגון גדול שא"א למצוא את הבעל לסדר גט
אחר, ומעכ"ת כתב צדדים להכשיר בדיעבד.

לענ"ד גם אנכי הלא רואה שיש להכשיר
את הגט!

הנה בענין שינוי שם אבי האשה, גדולי
הפוסקים רוב רובן דעתם לפסול גט בזה
וכמבואר בס' קכ"ט ס"ט בב"ש ובפ"ת שם
באריכות תשובות גדולי הפוסקים, אולם בנ"ד
שהוחלף השם בין ע' לה' השינוי הזה לא ניכר
כ"כ בקריאתו, שאם קורין אותו ערנא, ונתחלף
וקורין אותו הערנא ג"כ ה' האיש ההוא
מתער, וכגון אם ה' איש נקרא יוסף בין
הירש, וה' קורין אותו יוסף בן ערש, ג"כ ה'

איתער גברא ההוא, באופן שאין זה שינוי
גמור שיהא עליו דין שם אחר לגמרי ע"י
הקריאה, באופן שעדיין ה' אומרין שהוא
יוסף בין הירש, אלא שנתחלף לערש.

ולענ"ד הוא יותר טוב, ממה שכתב
הגרש"ק שהביא כ"ת נ"י דבשאינו שינוי גמור
כשר לכולי עלמא, דדבר זה הוי רק שינוי כל
דהוא ובאבי האשה בוודאי כשר.

ועוד דבעיקר הדבר כתב מרן הד"ח בשער
האותיות אות ה' דאות ה' מתחלף באות אלף
(והה"נ בעין) ולא חשוב שינוי ואין חילוק בין
אמצע התיבה לתחלת התיבה, ועיי"ש עוד
באות א' (ד"ה והנה לפי"ז) שהאריך בזה
בענין שם יהודה וכתב יאודה דכשר משום
שמתחלף אע"ג שיש שינוי קצת במבטא
עיי"ש, וזה אפי' בשם המגרש והמגורשת,
ומכל שכן באבי האשה דקיל יותר. ועוד
שידוע שבני ירושלים בא"י קורין אלפין
ועיינין במקום ההין, וממש עכשיו בא אלי
אחד ירושלמי, להזכיר איזה שם אשה בשביל
רפואה, ששמה הוא הענא, וכן ה' כותב שמה
בהפתקא, וכשביטו את השם ה' בטאו ענא,
שכן הוא שפת הביטויים, באופן שלפי
ביטויים גם כשהכתיבה הוא בה' מ"מ מתבטא
בעין או באלף, ולכן אותן שסידרו הגט אף
שאמרו להן שם ערנא עם עין הבינו שהוא
נכתב הערנא, שעיי"ז יהי' נקרא ערנא, נמצא
שאינן זה שינוי כלל לפי סדר ביטויים של
המסדרים.

והגם דאף לפי"ז מ"מ ה' להם לכתוב כפי
שם מקום הנתינה וכדפסקינן באה"ע סי' קכ"ט
ס"ד עיי"ש בפ"ת, ע"כ צ"ל דאות שקריאתו
משתנה לפי ביטוי המקומות, כותבין כפי

למקום אחר כותבין וכל שום וכו' כפי סדר של מקומם לא כסדר מקום הנתינה וכמבואר בגט פשוט סי' קכ"ט ס"ק מ"ב וכבר כתבנו מזה בשו"ת עה"ת ח"ג סי' ק"ו וכן המנהג עד היום אפי' אצל אשכנזים ומכל שכן בביטוי של מקום ירושלים, דיש לגרור אחר ביטויים, וזה צידד נוסף, וע"כ מכל הליך טעמי יש מקום בשופי להתיר הגט הזה.

ביטויים של מסדר כתב הגט שהן הנה המסדרין כתיבתו, ומעשים בכל יום למשל בשם הענא, וכותבין הענא אף שיש מבטין אותו, בקריאה בביטוי של ענא, ואין מחלקין בין שנשלח להם מאיזה מקום או שהם שולחים למקום אחר, באופן שדבר זה לא נחשב לשינוי אפי' בעיקר השם של המגרש או המגורשת. ובפרט שבני ירושלים אפי' שולחים גט

הנה כל המועדים שנתן לנו השי"ת יש מהם שמורים על לשעבר ויש מהם שמורים על העתיד, דהנה בפסח מצות הסדר ומצות המצה וכל השבעת ימים כולם הוראה על מה שהשי"ת עזר לנו, ושבועות על מתן ורה, וחג הקתיר ביכורי מעשיך שהמצוה היא על לשעבר, וכן חג האסיף וחג הסוכות בצאת השנה שהיא עת אסיפת התבואה של השנה שעברה, וגם המצות שבאלו הימים מורים על לשעבר, ור"ה מורה על לעתיד כדאיתא [ר"ה ח']. מראשית השנה ועד אחרית שנה שבראשית השנה נגזר מה יהיה בסופה שהשי"ת נותן לנו שנה טובה, אמנם יוה"כ"פ שהוא מצות תשובה זה כולל שנה שעברה ושנה הבאה, ימים שעברו וימים הבאים, וכוללים כל ימי חייו של האדם, וצריכם לזכור תמיד כל יוה"כ"פ, יוה"כ"פ שעברו ויה"כ"פ הבאים. וזה המכוון שנקט הכתוב בקרבנות יוה"כ, ויעש כאשר צוה ה' את משה, שביה"כ"פ כלול הכל כל אשר צוה ה' את משה, כי הוא כולל כל הימים שעברו וכל הימים הבאים, ועשה אהרן הכהן לדורו ולכל ישראל ע"י עשיותיו, שע"י יוה"כ יהיה הכל כאשר צוה ה' את משה, וזה המכוון ברש"י ז"ל "כשהגיע יוה"כ עשה כסדר הזה", שבכל עת כשהגיע יוה"כ אזי ביה"כ כלול הכל, וזה המכוון ג"כ "וטיהרו וקדשו" ופרש"י ז"ל "וטיהרו ממה שעבר וקדשו לעתיד לבוא", ולכאורה הלא כיון שטיהרו לשעבר אזי ודאי ממילא המזבח עומד בקדושתו כיון שמתהרו לשעבר, ומה זה עוד משמענו הכתוב וקדשו לעתיד לבוא, רק הרמז הוא כמו שנתבאר שהכנת יוה"כ הוא כולל כל הימים שעברו וכל הימים הבאים, וזהו וטיהרו לשעבר וקדשו לעתיד לבוא שכולל כל העתים. (סטרעליסקער חיבור)